

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради ХДАЕУ
протокол від 31.01.2024 року № 6
Введено в дію:
наказ від 31.01.2024 року № 7/ОД

ПОЛОЖЕННЯ
про психологічну службу

Кропивницький – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про психологічну службу (далі – Положення) визначає мету, структуру психологічної служби, організацію управління нею, основні завдання, принципи, функції, зміст та порядок діяльності працівників психологічної служби Херсонського державного аграрно-економічного університету (далі – ХДАЕУ), є правовою та організаційно-методичною основою її роботи.

1.2. Психологічна служба ХДАЕУ (далі – психологічна служба) в своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про покращення соціально-педагогічного і психологічного супроводу навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації», чинним законодавством України, «Етичним кодексом психолога» (прийнятий на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 18 грудня 1990 р.), «Положенням про психологічну службу системи освіти України», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 509 від 22.05.2018, наказами ректора ХДАЕУ, Статутом ХДАЕУ та цим Положенням.

1.3. Діяльність психологічної служби ХДАЕУ забезпечують фахівці у сфері практичної психології, які здійснюють соціально психологічний супровід освітнього процесу, мають відповідну вищу фахову освіту (спеціаліст, магістр), вільно володіють державною мовою.

1.4. Психологічна служба створюється та ліквідується за наказом ректора ХДАЕУ.

1.5. Працівники психологічної служби приймаються на посади та звільняються з посад за наказом ректора.

1.6. Фінансування діяльності працівників психологічної служби здійснюється за рахунок спеціального фонду кошторису університету.

2. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

2.1. Основними принципами діяльності психологічної служби є:

- науковість, цілісність і наступність, професійна компетентність та відповідальність;
- індивідуальний підхід;
- доступність соціально-педагогічних та психологічних послуг (допомоги);
- міждисциплінарність, комплексність і системність у здійсненні професійної діяльності;

- добровільність;
- людиноцентризм та партнерство;
- конфіденційність;
- дотримання норм професійної етики.

3. ОСНОВНА МЕТА, ЗАВДАННЯ, ФУНКЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

3.1. Основною метою діяльності психологічної служби є сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти; здійснення соціально-психологічного моніторингу з метою своєчасного надання психологічної допомоги соціально незахищеним категоріям та здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

3.2. Основними завданнями діяльності психологічної служби є:

- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, гуманізація стосунків у студентських і викладацьких колективах;
- збереження та зміцнення психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувачів освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями;
- сприяння забезпеченню психологічної безпеки, надання психологічної і соціально-педагогічної допомоги всім учасникам освітнього процесу;
- сприяння створенню належних психологічних умов для повноцінного особистісного розвитку здобувачів освіти, формування у них мотивації до навчання, самореалізації творчих здібностей, самовиховання і саморозвитку;
- психологічне забезпечення профілактики соціальних відхилень серед здобувачів освіти, конфліктів та особистісних проблем, оволодіння навичками поведінкової саморегуляції;
- допомога в процесі адаптації до нових умов навчально-виховного процесу;
- підвищення кваліфікації та професійного розвитку;
- сприяння створенню психолого-педагогічних умов, ефективної роботи педагогічних працівників закладу освіти, сприяння всебічному особистісному розвитку здобувачів освіти, реалізація їхніх можливостей та захист психологічного здоров'я під час навчання;
- надання інформаційної та практичної підтримки здобувачам освіти та науково-педагогічним працівникам, за потреби організація функціонування «телефону довіри»;

- упровадження досягнень психологічної науки в практичних досвід;
- проведення досліджень за пріоритетними напрямками або за запитом деканів факультетів/адміністрації університету;
- участь у діяльності методичних об'єднань ХДАЕУ.

3.3. Діяльність психологічної служби провадиться на трьох **рівнях**:

- науковому – здійснюється вивчення закономірностей психічного розвитку і формування особистості здобувача з метою розробки адекватного набору методів та методик професійного застосування психологічних знань;
- практичному (консультування) – забезпечується безпосередня робота практичного психолога університету, багатофункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу;
- просвітницькому – здійснення соціально-психологічних заходів, які сприяють підвищенню психологічної культури усіх учасників освітнього процесу в ХДАЕУ – здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників, інших працівників.

3.4. Психологічна служба виконує наступні **функції**:

- діагностично-прогностична – психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку;
- організаційно-методична – визначення стратегії, мети, завдань, планування діяльності психологічної служби та координація взаємодії учасників освітнього процесу; планування діяльності практичного психолога, створення організаційно-методичної бази; розроблення діагностичних та корекційних програм; аналіз та узагальнення результатів, підвищення власного професіоналізму через самоосвіту;
- корекційно-розвиткова – система впливів, спрямованих на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів тощо у здобувачів освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх, інтелектуальних, загальних, спеціальних та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів освіти; надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам освіти з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності;
- консультативна – допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу; оптимізації стосунків викладачів та здобувачів освіти; психологічна допомога молодим студентським сім'ям; консультування з проблем подолання індивідуальних життєвих ускладнень;

- просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав дитини, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення дитини, її моральний та соціальний розвиток, профілактика та попередження негативних впливів; превентивна робота стосовно орієнтації здобувачів освіти на здоровий спосіб життя, захист власного психічного і фізичного здоров'я, попередження наркоманії, алкоголізму, СНІДу, злочинності, расової нетерпимості тощо;

- соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів освіти.

4. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ

4.1. Діяльність психологічної служби планується щорічно з урахуванням пріоритетів діяльності й розвитку ХДАЕУ та Міністерства освіти і науки України та здійснюється в таких **напрямах**:

- діагностика – виявлення причин труднощів у навчанні, інтелектуальному розвитку, соціально-психологічній адаптації; вивчення та визначення індивідуальних особливостей динаміки розвитку особистості, потенційних можливостей в освітньому процесі, професійному самовизначенні;

- профілактика – своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі; попередження різних форм залежної поведінки, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя; сприяння формуванню соціально сприятливої життєвої перспективи;

- корекція – здійснення соціально-психологічних заходів з метою усунення відхилень у психічному і особистісному розвитку й поведінці здобувачів освіти; зниження ризиків проблем адаптації до освітнього середовища, схильності до залежностей та правопорушень, різних форм девіантної поведінки;

- навчальна діяльність – форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості;

- прогностика – розроблення і застосування моделей поведінки групи та особистості у різних умовах, проектування змісту і напрямів індивідуального розвитку особи і складання на цій основі життєвих планів, визначення тенденцій розвитку груп та міжгрупових відносин;

- консультивання – багатofункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу;

- зв'язки з громадськістю – діяльність, спрямована на досягнення взаєморозуміння, співпрацю між окремими особами, колективами, соціальними групами, організаціями, державними органами управління;

- просвіта – формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

4.2. Практичний психолог ХДАЕУ **здійснює:**

- психологічне забезпечення освітнього процесу;

- психологічний супровід, психологічну діагностику та аналіз динаміки психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти;

- психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу;

- реалізацію розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти;

- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку тощо;

- роботу з постраждалими від насильства дітьми тощо.

4.3. Практичний психолог ХДАЕУ **бере участь в:**

- освітній діяльності, спрямованій на забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти як особистості та найвищої цінності суспільства, їх талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;

- роботі педагогічної ради, психолого-педагогічних консиліумів, семінарів і засідань методичних об'єднань;

- розробці та впровадженні розвивальних, корекційних програм, посібників, методичних рекомендацій, планів освітньої діяльності з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти, а також для осіб, які перебувають на індивідуальній та інклюзивній формі навчання.

4.4. Практичний психолог закладу та/або установи освіти **сприяє:**

- формуванню у здобувачів освіти відповідальної та безпечної поведінки в ситуаціях ризику, навичок здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, готовності до самореалізації;

- профільному та професійному самовизначенню здобувачів освіти, формуванню життєвої компетентності;
- формуванню соціально-комунікативної компетентності обдарованих дітей;
- попередженню та профілактиці професійного вигорання педагогічних працівників;
- формуванню психологічної готовності учасників освітнього процесу до взаємодії в інклюзивному середовищі з дитиною з особливими освітніми потребами;
- формуванню психологічної культури учасників освітнього процесу;
- попередженню будь-яких видів і форм насильства та конфліктів серед здобувачів освіти;
- формуванню небайдужого ставлення здобувачів освіти до постраждалих дітей, усвідомлення необхідності невідкладного інформування педагогів про випадки домашнього насильства і конфліктів серед здобувачів освіти, що стали їм відомі.

4.5. Працівник психологічної служби **зобов'язаний:**

- знати чинне законодавство щодо діяльності психологічної служби у системі освіти та інші нормативно-правові акти, пов'язані з його діяльністю;
- будувати свою діяльність на основі доброзичливості, довіри, у тісній співпраці з усіма учасниками освітнього процесу;
- застосовувати у роботі психологічний і соціологічний інструментарій, рекомендований для використання;
- бути компетентним і постійно збагачувати знання у межах своєї компетенції;
- надавати психологічну допомогу за запитами учасників освітнього процесу;
- уникати будь-яких неофіційних взаємин з учасниками освітнього процесу;
- інформувати учасників освітнього процесу про результати проведених психологічних обстежень, їх значення і можливості подальшого використання (за винятком особистої інформації), про свою діяльність на основі об'єктивних і точних даних таким чином, щоб не зашкодити професії;
- здійснювати індивідуальну діагностику, корекцію за запитом учасників освітнього процесу, отримавши письмову згоду батьків (законних представників). Зазначена згода може бути відкликана у будь-який момент;
- виконувати функції та надавати оцінювальні судження щодо учасників освітнього процесу, зокрема щодо їх поведінки, особистих рис, відповідності соціальним нормам, з неупередженістю;

- використовувати науково обґрунтовані методи і технології професійної діяльності;

- поважати професійну компетентність своїх колег та представників суміжних професій;

- популяризувати соціально-психологічні знання;

- поважати гідність здобувачів освіти;

- виконувати свої посадові обов'язки в межах своїх повноважень;

- нести особисту відповідальність за результати і наслідки своєї професійної діяльності;

- пропагувати здоровий спосіб життя, підвищувати рівень психологічних знань педагогічних працівників і батьків (законних представників);

- постійно підвищувати свій професійний рівень;

- знати вимоги державних стандартів щодо забезпечення освітнього процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки;

- фіксувати поточну роботу у журналі практичного психолога.

4.6. Працівник психологічної служби має право:

- визначати різні види робіт з огляду на потреби закладу, установи;

- планувати діяльність відповідно до рекомендацій методичних установ психологічної служби;

- ознайомлюватися з документами, скаргами, що містять оцінювання його роботи, надавати щодо них роз'яснення;

- захищати професійну честь і гідність;

- здійснювати індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку тощо) діяльність за межами закладу освіти;

- отримувати методичну допомогу, в тому числі й супервізію та інтервізію, підвищувати кваліфікацію, здійснювати перепідготовку;

- вільно обирати освітні програми, форми навчання, заклади освіти, установи і організації, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку працівників психологічної служби;

- відмовитись від виконання розпоряджень керівника (директора) в тих випадках, коли вони суперечать професійно-етичним принципам, та виконання діяльності, не передбаченої трудовим договором, посадовими обов'язками та планом роботи.

5. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ІЗ ЗОВНІШНІМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ІНШИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ХДАЕУ

5.1. Психологічна служба співпрацює з органами управління освітою, органами охорони здоров'я, соціальної політики, молоді та спорту, внутрішніх

справ, іншими органами виконавчої влади, а також комунальними закладами соціального захисту дітей, підтримки сімей, дітей та молоді, фахівцями із соціальної роботи об'єднаних територіальних громад, громадськими організаціями тощо.

5.2. Під час виконання своїх завдань та функцій психологічна служба працює у взаємодії з кафедрами та деканатами факультетів, іншими структурними підрозділами ХДАЕУ.

5.3. За дорученням ректора, працівники психологічної служби можуть представляти ХДАЕУ в інших організаціях з питань, що стосуються роботи психологічної служби.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набирає чинності з моменту затвердження його Вченою радою університету та затвердження наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться шляхом викладення його в новій редакції.

6.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи ХДАЕУ відповідно до їх функціональних обов'язків.